

Dražen Jakovina*

Državno sudbeno vijeće u pravnom sustavu Republike Hrvatske

Sadržaj

1. Uvodne naznake
2. Ukratko o ranijem normativnom uređenju rada DSV-a
 - 2.1. DSV u razdoblju od 1993. do 2001. godine
 - 2.2. DSV u razdoblju od 2001. do 2011. godine
3. Sadašnje normativno uređenje rada DSV-a
 - 3.1. Sastav DSV-a i izbor njegovih članova
 - 3.2. Imenovanje sudaca
 - 3.3. Imenovanje i razrješenje predsjednika sudova
 - 3.4. Premještaj sudaca
 - 3.5. Stegovna odgovornost sudaca
 - 3.6. Upis kandidata u Državnu školu i polaganje završnog ispita
 - 3.7. Vođenje i kontrola imovinskih kartica sudaca
 - 3.8. Još o nekim poslovima iz nadležnosti DSV-a
4. Zaključna razmatranja

1. Uvodne naznake

Neovisnost sudaca i sudbene vlasti jedan je od temeljnih zahtjeva za funkcioniranje i opstojnost stabilne, pravne i demokratske države. U ostvarenju takvog zahtjeva, uz potrebu stalnosti sudačke dužnosti kao odrednice tzv. osobne sudačke neovisnosti¹, način izbora sudaca prema jasnim i transparentnim pravilima predstavlja glavno jamstvo sudačke neovisnosti. Pored toga, valja naglasiti i način napredovanja sudaca, njihovu stegovnu odgovornost i vođenje podataka o imovini sudaca putem imovinskih kartica.

* Autor je magistar pravnih znanosti, sudac Županijskog suda u Zagrebu i zamjenik predsjednika Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske

¹ V. o tome B. Ljubanović, Sudačka neovisnost u Republici Hrvatskoj, u: E. Šarčević/V. Petrov (ur), *Sudije u pravnom sistemu*, Sarajevo 2013, s. (127 i dalje) 127. Isti autor opisuje i tzv. suštinsku ili supstancijalnu neovisnost, s. 127. O stupnjevanju neovisnosti sudstva v. A. Uzelac, Zavisnost i nezavisnost: neka komparativna iskustva i prijedlozi uz položaj sudstva u Hrvatskoj, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, Zagreb 42/1992, s. (575 i dalje) 579.

Institucionalni nositelj garancija neovisnosti sudstva i sudbene vlasti je Državno sudbeno vijeće Republike Hrvatske (dalje: DSV). Prema odredbi članka 124 stavak 1 Ustava Republike Hrvatske², Državno sudbeno vijeće je samostalno i neovisno tijelo koje osigurava samostalnost i neovisnost sudbene vlasti u Republici Hrvatskoj. Državno sudbeno vijeće, u skladu s Ustavom i zakonom, samostalno odlučuje o imenovanju, napredovanju, premještanju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, a ove odluke donosi na nepristran način i na temelju kriterija propisanih zakonom.³

DSV je u pravni sustav Republike Hrvatske uveden Ustavom Republike Hrvatske iz 1990 godine⁴ i Zakonom o državnom sudbenom vijeću iz 1993 godine.⁵ Od uvođenja DSV-a u pravni sustav Republike Hrvatske do danas, došlo je do bitnih promjena u sastavu DSV-a, načinu izbora njegovih članova, njegovoj nadležnosti, djelokrugu poslova te načinu postupanja prilikom izbora i imenovanja sudaca. U daljnjem tekstu prikazat ću ukratko pojedina ranija razdoblja u normativnom uređenju rada DSV-a te ću potom detaljnije prikazati sadašnje normativno uređenje rada DSV-a. Takvim prikazom nastojat ću ukazati na razlike između normativnih uređenja u pojedinim razdobljima i zaključiti o tome je li i u kojoj mjeri sadašnje uređenje bolje u odnosu na ranija.

2. Ukratko o ranijem normativnom uređenju rada DSV-a

2.1. DSV u razdoblju od 1993. do 2001. godine

Nakon što je DSV uveden u pravni sustav Republike Hrvatske određen je i njegov sastav. U tom razdoblju rada DSV-a to se tijelo sastojalo od osam članova iz redova sudaca, četiri člana iz redova državnih odvjetnika i njihovih zamjenika, jednog člana iz reda odvjetnika i dva člana iz redova profesora pravnih znanosti.⁶ Članove DSV-a birao je Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske na vrijeme od osam godina.⁷

DSV je bio nadležan za imenovanje predsjednika sudova, sudaca te državnih odvjetnika i njihovih zamjenika⁸. Isto tako, bio je nadležan za vođenje postupka za razrješenje predsjednika sudova ili sudaca te odlučivanje o njihovom razrješenju i razrješenju državnih odvjetnika i njihovih zamjenika, kao i vođenju disciplinskih postupaka.⁹

Dakle, DSV se u ovom razdoblju sastojao od petnaest članova koje je biralo zakonodavno tijelo te je odlučivao i o sucima i državnim odvjetnicima i o predsjednicima sudova. Primjetno je da je DSV odlučivao ne samo o sucima već i o državnim odvjetnicima što je utjecalo na njegov sastav. Tako je četiri člana birano iz redova državnih odvjetnika i njihovih zamjenika.

Oglas za imenovanje sudaca i predsjednika sudova objavljivalo je Ministarstvo pravosuđa na prijedlog predsjednika suda za koji se imenuje sudac ili na prijedlog predsjednika neposredno

² Ustav RH, NN 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010.

³ Čl. 124 st. 2 i 3 Ustava Republike Hrvatske (bilj. 2).

⁴ NN 56/90.

⁵ NN 58/93.

⁶ Čl. 4 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću, NN 58/93.

⁷ Čl. 4 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 6).

⁸ Čl. 12 st. 1 toč. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 6).

⁹ Čl. 12 st. 1 toč. 2 i 3 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 6).

višeg suda.¹⁰ Ministar pravosuđa utvrđivao je listu kandidata koji ispunjavaju uvjete za imenovanje na temelju mišljenja i podataka pribavljenih od predsjednika suda u koji se sudac imenuje odnosno od predsjednika neposredno višeg suda.¹¹

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću iz 1999. godine¹² propisano je da se u sudovima ustanovljuju sudačka vijeća za davanje mišljenja o kandidatima za sudačka mjesta.¹³ Sudačka vijeća, kao oblik sudačke autonomije, tada su se sastojala od predsjednika i četiri člana biranih u svakom sudu i davala su mišljenje o kandidatima za sudačka mjesta temeljem kojeg je predsjednik suda davao mišljenje o tim kandidatima.¹⁴

2.2. DSV u razdoblju od 2001. do 2011. godine

Krajem 2000. godine dolazi do izmjene Zakona koji je propisivao sastav DSV-a. Tako je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću¹⁵ propisano da se sedam članova DSV-a bira iz redova sudaca, dva člana iz redova odvjetnika i dva člana iz redova sveučilišnih profesora pravnih znanosti.¹⁶ Pri tome je zadržano ranije rješenje o tome da članove DSV-a bira Zastupnički dom Hrvatskog sabora. Time je smanjen broj članova DSV-a jer su iz njegovog članstva ispušteni državni odvjetnici. Naime, Zakonom o državnom odvjetništvu¹⁷ uspostavljen je način izbora državnih odvjetnika koji više nije bio u nadležnosti DSV-a.¹⁸

Bitnu ulogu u imenovanju sudaca poprimaju sudačka vijeća. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima¹⁹ ustanovljuju se sudačka vijeća za županijske sudove, za općinske sudove s područja istog županijskog suda, za trgovačke sudove pri Visokom trgovačkom sudu Republike Hrvatske, a za prekršajne sudove pri Visokom prekršajnom sudu.²⁰ Poslove sudačkog vijeća za Upravni sud i Vrhovni sud Republike Hrvatske obavlja sjednica svih sudaca svakog od tih sudova.²¹ Ovim odredbama sudačka su vijeća dobila iznimno veliki značaj kao izraz sudačke autonomije prigodom imenovanja sudaca. Sudačka su vijeća bila nadležna za davanje ocjena obnašanja sudačke dužnosti, mišljenja o kandidatima za suce u sudovima iz svoga djelokruga, predlaganje kandidate za predsjednike sudova te druge poslove određene zakonom.²²

Djelokrug rada i nadležnost DSV-a je sužena u odnosu na ranije razdoblje. Naime, DSV je nadležan za imenovanje i razrješenje sudaca, vođenje stegovnog postupka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti sudaca, ali u njegov djelokrug više ne spada imenovanje i razrješenje predsjednika sudova.²³ Razlog tome jest normativna promjena u području imenovanja

¹⁰ Čl. 16 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 6).

¹¹ Čl. 17 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 6).

¹² NN 49/99.

¹³ Čl. 7 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 12).

¹⁴ *Ibid.*

¹⁵ NN 129/2000.

¹⁶ Čl. 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (bilj. 15).

¹⁷ NN 51/2001.

¹⁸ V. čl. 47-53 Zakona o državnom odvjetništvu (bilj. 17).

¹⁹ NN 129/2000.

²⁰ Čl. 19 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (bilj. 19).

²¹ *Ibid.*

²² *Ibid.*

²³ Čl. 11 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (bilj. 15).

predsjednika sudova prema kojoj je predsjednike sudova imenovao i ministar nadležan za poslove pravosuđa između kandidata koje je predložilo nadležno sudačko vijeće.²⁴

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću iz 2009. godine²⁵ (dalje: ZIDDSV/09) donekle je izmijenjen način imenovanja sudaca. Prvenstveno je učinjena distinkcija između kandidata koji se prvi puta imenuju za suce od onih koji su već suci a imenuju u postupku napredovanja. Kandidati koji se prvi puta imenuju za suce morali su pristupiti provjeri znanja pred DSV-om koja se sastojala od pisanja dvije pisane radnje koje predstavljaju izradu cjelovitih prvostupanjskih presuda utemeljenih na konkretnom spisu predmeta, pri čemu se vrsta predmeta određivala prema vrsti suda za koji su se kandidati javili na oglas za suca.²⁶ Iz pisanih radnji kandidati su mogli ostvariti najviše 100 bodova, a oni koji su ostvarili najbolji uspjeh pozivani su na razgovor na kojem se ocjenjuje motiviranost kandidata za rad u pravosuđu, sposobnost za rješavanje sukoba i donošenje odluka, osjećaj za pravdu i odgovorno obnašanje sudačke dužnosti. Na tom su razgovoru mogli ostvariti najviše 50 bodova. Ovakvo je bodovanje bilo rezultat potrebe za ujednačavanjem maksimalnog broja bodova koji se mogu postići između kandidata koji se prvi put javljaju za suce i kandidata koji su već suci i čiji se rad bodovao do 150 bodova u ocjenama o obnašanju sudačke dužnosti. Naime, Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima iz 2009. godine²⁷ (dalje: ZIDZS/09) predviđeno je ocjenjivanje sudaca putem bodovanja njihovog rada. U takvom su bodovanju mogli ostvariti do 150 bodova i ovisno o broju bodova ostvariti jednu od propisanih ocjena.²⁸ Bodovanje je vršeno na temelju Metodologije izrade ocjene sudaca koju je donosio DSV uz prethodno mišljenje Vijeća kojeg čine predsjednici svih sudačkih vijeća u Republici Hrvatskoj i Opće sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske. Kriteriji za bodovanja rada sudaca odnosili su se na broj odluka koje je donio, postotak ukidnih odluka, sudjelovanje u stručnom usavršavanju, pisanje znanstvenih i stručnih radova, izlaganja na stručnim skupovima, znanstvene titule i sl.²⁹ Na temelju tako ostvarenih bodova sastavljala se lista prvenstva na kojoj je trebao biti utemeljen izbor sudaca.³⁰

ZIDZS/09 i ZIDDSV/09 u pravni sustav Republike Hrvatske uvode Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Naime, kod prvog imenovanja za suca potrebno je da kandidat ima završenu školu za pravosudne dužnosnike. Ipak, odredbe o Državnoj školi za pravosudne dužnosnike nisu se primjenjivale odmah već je određena odgoda njihova stupanja na snagu do 1. siječnja 2013. godine.³¹ Time je ostavljeno duže razdoblje za uspostavu sustava Državne škole. Isto je tako određeno da pravosudni dužnosnici koji su imenovani prema propisima koji su na snazi do 31. prosinca 2012. godine nisu dužni završiti Državnu školu.³²

²⁴ Čl. 36 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (bilj. 19).

²⁵ NN 153/09.

²⁶ Čl. 2 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Državnom sudbenom vijeću (bilj. 25).

²⁷ NN 153/09.

²⁸ Izvršno obnaša sudačku dužnost 130 – 150 bodova, vrlo uspješno obnaša sudačku dužnost 110 – 130 bodova, uspješno obnaša sudačku dužnost 90 – 110 bodova, zadovoljavajuće obnaša sudačku dužnost 70 – 90 bodova, nezadovoljavajuće obnaša sudačku dužnost manje od 70 bodova (čl. 22 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima, bilj. 27).

²⁹ V. čl. 19 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudovima (bilj. 27).

³⁰ Čl. 3 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 25).

³¹ Čl. 34 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 25).

³² Čl. 30 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 25).

3. Sadašnje normativno uređenje rada DSV-a

Krajem 2010. godine stupio je na snagu novi Zakon o državnom sudbenom vijeću³³ kojim su uvedene bitnije promjene u odnosu na sastav toga tijela i način izbora članova, njegov djelokrug i nadležnost i još neka pitanja vezana uz njegov rad. Taj je Zakon izmijenjen još tri puta i to dvama Zakonima o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću iz 2011. godine³⁴ i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću iz 2013. godine.³⁵ Ovim je Zakonima (dalje: ZDSV/10) reguliran sadašnji način rada DSV-a. Pored toga, rad DSV-a uređen je i Poslovníkom DSV-a.³⁶ Tim je Poslovníkom propisan način izbora predsjednika i zamjenika predsjednika DSV-a, sazivanje i rad sjednica DSV-a, javnost rada DSV-a, način glasovanja i odlučivanja u DSV-u, postupak odlučivanja o odobrenju za pritvaranje i pokretanje kaznenog postupka protiv suca i unutarnje ustrojstvo tajništva DSV-a i njegovih službi.

3.1. Sastav DSV-a i izbor njegovih članova

ZDSV/10 donosi bitne promjene glede sastava toga tijela i načina izbora njegovih članova. Zadržano je rješenje prema kojem se u sastav DSV-a bira sedam sudaca. Pri tome je izričito propisano da članove DSV-a iz reda sudaca čine dva suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, dva suca županijskih sudova, dva suca općinskih sudova i jedan sudac specijaliziranih sudova.³⁷ Kao članovi i dalje se biraju dva sveučilišna profesora pravnih znanosti, dok se umjesto članova iz redova odvjetnika biraju dva saborska zastupnika od kojih je jedan iz oporbe.³⁸

Usvojen je princip prema kojem članove iz pojedinih grupacija ne bira isto tijelo već su birani glasovanjem svih članova tih grupacija. Izbore za članove iz reda sudaca provodi Povjerenstvo za izbor članova DSV-a, kandidacijski odbori i izborni odbori. Povjerenstvo ima pet članova od kojih se dva imenuju iz redova sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, jedan iz redova sudaca Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, jedan iz redova sudaca Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske i jedan iz redova sudaca Visokog Upravnog suda Republike Hrvatske.³⁹ Povjerenstvo imenuje članove kandidacijskih i izbornih odbora. Kandidacijski odbori ustanovljuju se za svaki županijski sud, Visoki prekršajni sud, Visoki trgovački sud, Visoki Upravni sud i Vrhovni sud Republike Hrvatske. Njihov je zadatak prikupljati prijedloge kandidata iz redova sudaca, utvrđivati pravovaljanost kandidatura te utvrđivati listu kandidata i provesti postupak glasovanja koji je taján. Izborni odbori izravno provode glasovanje sudaca na sudovima.

Sam postupak izbora provodi se u dva kruga. U prvom se krugu glasuje za kandidate iz redova pojedine vrste i ranga suda. Pravo na predlaganje kandidata imaju svi suci. Kandidacijski odbor utvrđuje listu predloženih kandidata i određuje vrijeme i mjesto održavanja izbora. Za kandidate

³³ NN 116/10, 57/11, 130/11 i 28/13.

³⁴ NN 57/11 i 130/11.

³⁵ NN 28/13.

³⁶ NN 73/11 i 128/12. Pročišćeni tekst Poslovníka Državnog sudbenog vijeća dostupno na: www.dsv.hr (očitanje 21. 04. 2014).

³⁷ Čl. 4 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

³⁸ Čl. 4 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

³⁹ Za postupak izbora v. čl. 7-31 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

iz reda sudaca općinskih sudaca glasuju svi suci općinskih sudova iz nadležnog kandidacijskog odbora, za kandidate iz reda sudaca županijskih sudova glasuju svi suci županijskog suda iz nadležnog kandidacijskog odbora, za kandidate iz reda sudaca specijaliziranih sudova glasuju svi suci specijaliziranog suda, te za kandidate iz reda sudaca Vrhovnog suda Republike Hrvatske glasuju svi suci Vrhovnog suda.

Nakon provedenog glasovanja rezultati se dostavljaju Povjerenstvu koje utvrđuje liste kandidata prema ostvarenom broju glasova posebno za Vrhovni sud Republike Hrvatske (šest kandidata koji su ostvarili najveći broj glasova, posebno za županijske sudove (po jedan kandidat koji je ostvario najveći broj glasova na području kandidacijskog odbora pojedinog županijskog suda), posebno za općinske sudove (po jedan kandidat koji je ostvario najveći broj glasova na području kandidacijskog odbora pojedinog županijskog suda) i posebno za specijalizirane sudove (devet kandidata odnosno po tri kandidata koji su ostvarili najveći broj glasova s područja kandidacijskog odbora Visokog prekršajnog suda, Visokog Upravnog suda i Visokog trgovačkog suda).

U drugom krugu svi suci glasuju za po dva kandidata iz redova Vrhovnog suda Republike Hrvatske, županijskih sudova i općinskih sudova te za jednog iz redova specijaliziranih sudova. U DSV su izabrani kandidati koji ostvare najveći broj glasova. U postupku izbora članova DSV-a osigurana je pravna zaštita u slučaju nepravilnosti u postupku kandidiranja i izbora. Ostvaruje se putem prigovora o kojem odlučuje Povjerenstvo i putem žalbe na odluku Povjerenstva o kojoj odlučuje Vijeće Vrhovnog suda Republike Hrvatske sastavljeno od pet sudaca.⁴⁰ Članove Vijeća iz reda sveučilišnih profesora pravnih znanosti, na prijedlog fakultetskih vijeća, biraju svi profesori pravnih fakulteta u Republici Hrvatskoj, a članove iz reda saborskih zastupnika imenuje Hrvatski sabor.⁴¹ Na ovom je mjestu još važno spomenuti da se članovi DSV-a biraju na vrijeme od četiri godine te da članom DSV-a nitko ne može biti više od dva puta.

3.2. Imenovanje sudaca

Kada govorimo o imenovanju sudaca, tada valja razlikovati imenovanje sudaca koji se imenuju prvi puta od imenovanja sudaca na viši sud odnosno njihovog napredovanja. Isto tako, valja posebice naglasiti da su se od 1. siječnja 2013. godine počele primjenjivati odredbe o imenovanju kandidata koji su završili Državnu školu za pravosudne dužnosnike (dalje: Državna škola). DSV je 11. srpnja 2013. godine donio Pravilnik o vrednovanju kandidata u postupku imenovanja sudaca kojim je, sukladno zakonskim odredbama, uredio vrednovanje kandidata koji su se prijavili na oglas za sudačko mjesto⁴² (dalje: Pravilnik). Pravilnik posebno uređuje postupak vrednovanja kandidata koji su završili Državnu školu i javljaju se za suca općinskog, prekršajnog, trgovačkog i upravnog suda, postupak vrednovanja kandidata koji su suci i koji su se javili na oglas za sudačko mjesto, postupak vrednovanja kandidata koji nisu suci i koji se javljaju na oglas za suca županijskog suda, Visokog prekršajnog suda Republike Hrvatske, Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i Visokog upravnog suda Republike Hrvatske i postupak vrednovanja kandidata za suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske koji nisu

⁴⁰ Čl. 30 i 31 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁴¹ Čl. 34 i 35 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁴² NN 93/13.

pravosudni dužnosnici. Naime, u skladu sa zakonskim odredbama koje propisuju formalne uvjete za imenovanje sudaca valjalo je razraditi ove četiri situacije.

Za suca općinskog, prekršajnog, trgovačkog i upravnog suda može biti imenovana osoba koja je završila Državnu školu.⁴³ Ovdje se radi o imenovanju sudaca prvostupajskih sudova. Dakle, na te sudove može biti imenovana samo ona osoba koja je završila Državnu školu za pravosudne dužnosnike. Kandidati koji su završili Državnu školu na završnom su ispitu ostvarili određeni broj bodova (o tome vidjeti *infra* t. 3.6). Tako ostvarene bodove kandidati donose na strukturirani razgovor pred DSV-om. Na strukturiranom razgovoru kandidati mogu ostvariti najviše 20 bodova. Nakon strukturiranog razgovora članovi DSV-a razmjenjuju stavove o kvaliteti kandidata i mogu suglasnošću svih nazočnih članova utvrditi broj bodova. Ako takva suglasnost izostane, tada se pristupa utvrđivanju bodova kroz dva stadija. Ovisno o mjeri kojom kandidati raspolažu posebnim znanjima i sposobnostima koji odgovaraju zahtjevima mjesta za koje se javljaju, kandidati mogu dobiti 5 bodova ako DSV zaključi da su ispodprosječni odnosno 10 bodova ako se zaključi da su iznadprosječni. Nakon vrednovanja po ovom kriteriju pristupa se pojedinačnom vrednovanju kandidata od strane svakog člana DSV-a koji kandidatu prema svojim dojmovima može dati od 0-10 bodova. Tako pojedinačno dani bodovi se zbrajaju te se dijele s brojem članova Vijeća koji su sudjelovali u ocjenjivanju, čime se utvrđuje prosječan broj ostvarenih bodova kandidata po ovoj osnovi.⁴⁴ Temeljem takvog vrednovanja i pribrajanjem bodova ostvarenih na završnom ispitu utvrđuje se lista kandidata s poretkom prema broju ukupno ostvarenih bodova te se sukladno tome i broju slobodnih sudačkih mjesta imenuju suci prvostupajskih sudova.

Kandidati koji su već suci boduju se u postupku napredovanja na viši sud. Ti se kandidati u postupku imenovanja najprije ocjenjuju od strane nadležnih sudačkih vijeća. Ocjena predstavlja zbroj bodova koju je kandidat ostvario temeljem Metodologije izrade ocjene sudaca⁴⁵ (dalje: Metodologija). Metodologijom su određena mjerila ocjenjivanja i način njihova bodovanja te razdoblje koje se uzima u obzir za ocjenjivanje određeno zakonskim propisima. U postupku napredovanja suca na županijske sudove, Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, Visoki upravni sud Republike Hrvatske i Visoki trgovački sud Republike Hrvatske suci se ocjenjuju prema rezultatima rada u zadnjih pet godina, a za Vrhovni sud Republike Hrvatske prema rezultatima rada u zadnjih 10 godina. Mjerila ocjenjivanja odnose se na količinski učinak rada suca (tzv. sudačku normu), na kvalitativni učinak rada suca (broj ukidnih odluka), na poštivanje rokova u donošenju odluka te na ostale okolnosti koje omogućuju da se rad suca što potpunije ocijeni (sudjelovanje u oblicima stručnog usavršavanja, objavljivanje znanstvenih i stručnih radova, akademska titula, sudjelovanje u nastavi pravnih predmeta na pravnim fakultetima, sudjelovanje u radnim grupama za izradu zakona, rad na višem sudu, Ministarstvu pravosuđa, Pravosudnoj akademiji ili DSV-u, članstvo u sudačkim vijećima te duljina sudačkog staža). Svako od ovih mjerila ima pridružene bodove čiji zbroj ne može prelaziti 150 bodova, a raspon bodova određuje i ocjenu.⁴⁶ Kandidati pristupaju strukturiranom razgovoru pred DSV-om na kojem mogu ostvariti najviše 20 bodova. Ako članovi DSV-a ne postignu suglasnost o broju bodova za pojedinog kandidata, tada se pristupa bodovanju u dva stadija. Na strukturiranom

⁴³ Čl. 51 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁴⁴ Čl. 7 st. 3 Pravilnika o vrednovanju kandidata u postupku imenovanja sudaca (bilj. 42).

⁴⁵ Metodologiju izrade ocjene sudaca DSV je donio 06. 09. 2012, www.dsv.hr (očitanje 21. 04. 2014).

⁴⁶ V. bilj. 28.

razgovoru DSV razmatra i vrednuje kandidatovu sposobnost za donošenje odluka, njegov osjećaj za pravdu, primjereno i odgovorno obnašanje dužnosti, motiviranost kandidata za rad u sudstvu te dosadašnji rad i aktivnosti važne za uspješno obnašanje sudačke dužnosti na sudačkom mjestu za koje se kandidat javlja.⁴⁷ Kandidata za kojeg se zaključuje da je osobito prikladan za takvo mjesto bodovat će se sa 10 bodova a ostale sa 5 bodova. Nakon zajedničkog vrednovanja, svaki član DSV-a ocjenjuje kandidata prema svojim dojmovima te mu daje između 0 i 10 bodova. Tako pojedinačno dani bodovi se zbrajaju te se dijele s brojem članova Vijeća koji su sudjelovali u ocjenjivanju, čime se utvrđuje prosječan broj ostvarenih bodova kandidata po ovoj osnovi. Konačan broj bodova utvrđuje se zbrojem bodova iz ocjene o obnašanju sudačke dužnosti i bodova ostvarenih na razgovoru te se utvrđuje lista prvenstva i imenuju suci koji su ostvarili najveći broj bodova s obzirom na slobodna sudačka mjesta.

Kandidati koji prema zakonu zadovoljavaju uvjete za imenovanje na sudačku funkciju, a nisu suci ili kandidati koji su završili Državnu školu vrednuju se na pisanoj provjeri znanja i na strukturiranom razgovoru. Pisana provjera znanja sastoji se od pisanja jedne ili više pisanih radnji pri čemu se kandidatu može staviti na raspolaganje jedan ili više dijelova konkretnog ili izmišljenog predmeta radi analize mjerodavnih procesnih, činjeničnih i pravnih pitanja.⁴⁸ Bodovanjem tako izvršene provjere znanja kandidat može ostvariti najviše 150 bodova te pristupa strukturiranom razgovoru na kojem može ostvariti najviše 20 bodova. Strukturirani se razgovor provodi uz bodovanje na način predviđen za kandidate koji su suci.

Ovdje još valja naznačiti da je člankom 18 stavak 3 Pravilnika regulirana situacija pozivanja kandidata na prava koja mu pripadaju sukladno odredbama Ustavnog Zakona o pravima nacionalnih manjina.⁴⁹ U tom će slučaju DSV ispitati zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u sudu za koji je kandidat podnio prijavu, usporediti tu zastupljenost sa sudjelovanjem pripadnika nacionalnih manjina u ukupnom stanovništvu na području tog suda te prikupiti podatke o drugim relevantnim okolnostima. Na temelju utvrđenih okolnosti, DSV može uvećati broj bodova koje je kandidat ostvario za maksimalno deset bodova i to razmjerno stupnju podzastupljenosti i potrebi da se uspostavi jednakost u mogućnostima te samo dok podzastupljenost traje.

3.3. Imenovanje i razrješenje predsjednika sudova

ZDSV/10 ponovno je u nadležnost DSV-a ugradio odlučivanje o imenovanju i razrješenju predsjednika sudova. Tako DSV imenuje i razrješava sve predsjednike sudova osim predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske kojeg imenuje Hrvatski sabor.

U provedbi zakonskih odredaba o imenovanju predsjednika sudova DSV je donio Pravilnik o vrednovanju u postupku imenovanja predsjednika sudova⁵⁰ i Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vrednovanju u postupku imenovanja predsjednika sudova.⁵¹

⁴⁷ Čl. 8 st. 1 Pravilnika o vrednovanju kandidata u postupku imenovanja sudaca (bilj. 42).

⁴⁸ Čl. 10 Pravilnika o vrednovanju kandidata u postupku imenovanja sudaca (bilj. 42).

⁴⁹ NN 155/02 i 80/10.

⁵⁰ NN 73/11 i 49/13.

⁵¹ NN 49/13.

U postupku imenovanja predsjednika sudova prvenstveno se prikuplja mišljenje nadležnog sudačkog vijeća o kandidatima i njihovim programima rada, ocjene obnašanja sudačke dužnosti za kandidate, mišljenje predsjednika neposredno višeg suda o kandidatima i njihovim programima, mišljenje predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske i mišljenje ministra pravosuđa o kandidatima i njihovim programima. Iz ovoga je razvidno da u postupku imenovanja predsjednika sudova sudjeluju ona tijela koja imaju određena prava, obveze i odgovornost u hijerarhiji sudske uprave.

Sa kandidatima se provodi strukturirani razgovor u kojem se u odnosu na kandidata razmatraju i vrednuju organizacijske sposobnosti, sposobnost za donošenje odluka, osjećaj za odgovorno obnašanje dužnosti i dosadašnji rad i aktivnosti važne za uspješno obnašanje dužnosti predsjednika suda.⁵² Takav se razgovor boduje s najviše 25 bodova. Pored bodovanja razgovora, boduje se i predloženi program rada s najviše 25 bodova. Tako se može ostvariti najviše 50 bodova, a koji se bodovi pribrajaju bodovima utvrđenim u ocjeni obnašanja sudačke dužnosti. Potom se utvrđuje lista prvenstva i imenuje predsjednik suda prema ostvarenim bodovima i položaju na listi prvenstva. Zapravo imenuje se onaj tko je ostvario najviše bodova ako pritom dobije većinu od šest glasova članova DSV-a.

Razrješenje predsjednika suda može zatražiti predsjednik neposredno višeg suda, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske i ministar pravosuđa. Razlozi zbog kojih se može tražiti razrješenje odnose se na obavljanje poslove sudske uprave protivno propisima, nepoduzimanje mjera iz svojih ovlasti za učinkovit rad suda, neostvarivanje programa rada, kršenje propisa o dodjeli spisa, povredu načela neovisnosti suca u suđenju, nepokretanju stegovnih postupaka, nanošenje štete ugledu sudbene vlasti i privremeno udaljene sa sudačke dužnosti.⁵³ U postupku se traži pisano izjašnjenje predsjednika suda, a nakon primitka istoga DSV može pozvati predsjednika suda radi dodatnog usmenog izjašnjenja. Nakon toga se odlučuje o razrješenju predsjednika obrazloženom pisanom odlukom protiv koje postoji pravo pokretanja upravnog spora.

3.4. Premještaj sudaca

Radi postizanja što veće mobilnosti sudaca i popunjavanja sudačkih mjesta bez oglasa, u nadležnost DSV-a je i odlučivanje o premještaju sudaca. Premještaj sudaca može biti privremen ili trajan. Do premještaja dolazi u slučajevima ukidanja ili preustroja suda odnosno u slučajevima potrebe popunjavanja slobodnih sudačkih mjesta.

U situacijama potrebe popunjavanja slobodnih sudačkih mjesta DSV izvješćuje suce putem svojih internetskih stranica i poziva ih u određenom roku dostaviti pisani zahtjev. Uz zahtjev je potrebno priložiti rješenje predsjednika suda o ispunjavanju sudačke obveze za posljednje dvije godine. Temeljem takvog izvješća DSV sastavlja listu prvenstva vodeći računa o postotku ispunjenja količinske norme za rad sudaca i postotku ukidnih odluka te premješta suca uzimajući u obzir i potrebe suda s kojeg se sudac premješta i suda u koji se premješta.⁵⁴

⁵² Čl. 6 Pravilnika o vrednovanju u postupku imenovanja predsjednika sudova (bilj. 50).

⁵³ Čl. 85 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁵⁴ Čl. 61a Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

3.5. Stegovna odgovornost sudaca

U nadležnost DSV-a spada i vođenje stegovnih postupaka i odlučivanje o stegovnoj odgovornosti sudaca. Ovo je područje iznimno osjetljivo jer se u odnosu na suca čija je stegovna odgovornost utvrđena ne ogleda samo u stegovnoj kazni već i u nemogućnosti napredovanja kroz određeno vrijeme.

Kao ovlaštene podnositelji zahtjeva za pokretanje stegovnog postupka mogu se pojaviti predsjednik suda u kojem sudac obnaša sudačku dužnost koji mora pokrenuti stegovni postupak ako postoji osnovana sumnja da je počinjeno stegovno djelo⁵⁵ te predsjednik neposredno višeg suda, predsjednik Vrhovnog suda Republike Hrvatske, nadležno sudačko vijeće i ministar nadležan za poslove pravosuđa koji to mogu učiniti.

Stegovna djela propisana su zakonom. Tako stegovna djela predstavljaju: neuredno obnašanje sudačke dužnosti⁵⁶, nepostupanje po odluci donesenoj u postupku za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku, obnašanje službe, poslova ili djelatnosti nespojivih sa sudačkom dužnošću, izazivanje poremećaja u radu suda koji znatno utječu na djelovanje sudbene vlasti, povreda službene tajne u svezi s obnašanjem sudačke dužnosti, nanošenje štete ugledu suda ili sudačke dužnosti na drugi način, nepodnošenje imovinske kartice ili neistinito prikazivanje podataka u imovinskoj kartici i nepodvrgavanje prosudbi tjelesnih i duševnih svojstava radi ocjene sposobnosti za obnašanje sudačke dužnosti.⁵⁷

Zakonom su propisane i stegovne kazne koje se mogu izreći. U odnosu na ranije normativno uređenje povećan je broj i vrsta stegovnih kazni. Tako se sucu može izreći: ukor, novčana kazna do jedne trećine plaće ostvarene u prethodnom mjesecu u vremenu od jednog do tri mjeseca, novčana kazna do jedne trećine plaće ostvarene u prethodnom mjesecu u vremenu od četiri do šest mjeseci, novčana kazna do jedne trećine plaće ostvarene u prethodnom mjesecu u vremenu od sedam do dvanaest mjeseci i razrješenje od dužnosti.⁵⁸ U situacijama razrješenja od dužnosti moguće je primijeniti i odgodu izvršenja takve stegovne kazne kroz vrijeme od šest mjeseci do dvije godine (uvjetno razrješenje od dužnosti).

Stegovni postupak provodi DSV, a odluka se donosi većinom glasova. Kako bi se postupak učinio efikasnijim predviđena je mogućnost da DSV za pojedine stegovne postupke imenuje posebno stegovno vijeće koje će provesti postupak, utvrditi činjenice i obrazložiti utvrđene činjenice pred svim članovima DSV-a. Pri tome, dva člana stegovnog vijeća moraju biti suci, a predsjednik stegovnog vijeća mora biti najmanje sudac suda istog stupnja kao i sudac protiv kojeg se vodi stegovni postupak.⁵⁹

⁵⁵ Već je ranije navedeno da je jedan od razloga za razrješenje predsjednika suda i okolnost nepokretanja stegovnog postupka protiv suca (o tome v. *supra* t. 3.3).

⁵⁶ Pod neurednim obnašanjem sudačke dužnosti posebno se podrazumijeva: neizrada i neotpremanje sudskih odluka bez opravdanog razloga, ocjena o nezadovoljavajućem obnašanju sudačke dužnosti, nedonošenje potrebnog broja odluka u jednogodišnjem razdoblju utvrđenog Okvirnim mjerilima za rad sudaca bez opravdanog razloga i bitno odstupanje u rješavanju predmeta od redoslijeda zaprimanja predmeta u sudu i hitnosti predmeta bez opravdanog razloga (čl. 62 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću, bilj. 33).

⁵⁷ Čl. 62 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁵⁸ Čl. 63 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁵⁹ Čl. 66 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

Već je ranije naznačeno da pravomoćna odluka o stegovnoj odgovornosti suca sprječava njegovo napredovanje. Ovisno o vrsti stegovne kazne učinjena je i gradacija glede vremena kroz koje je sucu onemogućeno napredovanje, pa se takav raspon kreće od jedne do četiri godine.

3.6. *Upis kandidata u Državnu školu i polaganje završnog ispita*

DSV provodi postupak upisa u Državnu školu i postupak polaganja završnog ispita. Propise relevantne za upis kandidata i polaganje završnog ispita donosi Upravno vijeće Pravosudne akademije.⁶⁰ Upravno vijeće raspisuje jednom godišnje natječaj za prijam kandidata u Državnu školu na temelju plana o potrebnom broju sudaca i zamjenika državnih odvjetnika koje je donijelo Ministarstvo pravosuđa Republike Hrvatske za dvije kalendarske godine. Na natječaj se mogu javiti dvije kategorije kandidata. Jedni su kandidati koji su na pravosudnom ispitu ostvarili najmanje 70 bodova. Drugu grupu čine kandidati koji su pravosudni ispit položili prije nego što je uvedeno bodovanje na polaganju pravosudnog ispita⁶¹, uz uvjet polaganja pisanog ispita pred DSV-om odnosno Državno odvjetničkim vijećem.

Upravno vijeće pravosudne akademije donijelo je 18. studenog 2010. godine Pravilnik o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike⁶². Pisanom dijelu ispita pristupaju samo kandidati koji su pravosudni ispit položili prije uvođenja bodovanja na polaganju toga ispita. Pisani ispit sastoji se od tri radnje, od čega dvije radnje predstavljaju izradu cjelovitih prvostupanjskih presuda iz područja građanskog i kaznenog prava, utemeljenih na konkretnom spisu predmeta, a treću radnju kandidat izrađuje odabirom iz područja trgovačkog, radnog ili upravnog prava i ne mora biti nužno utemeljena na konkretnom spisu predmeta.⁶³ Iz svake pojedine radnje iz područja građanskog i kaznenog prava, kandidat može ostvariti najviše 40 bodova, dok iz radnje koju određuje odabirom može ostvariti najviše 20 bodova. Dakle, ukupno kandidat može ostvariti 100 bodova⁶⁴ što predstavlja maksimalni mogući broj bodova koje kandidat može ostvariti na pravosudnom ispitu. Time je izjednačen broj bodova koje mogu ostvariti kandidati koji polažu pravosudni ispit po sustavu bodovanja i kandidati koji su pravosudni ispit položili prije uvođenja bodovanja. Nakon provođenja pisanog ispita sastavlja se jedinstvena lista za kandidate. Na

⁶⁰ Pravosudna akademija je od 01. 01. 2010. javna ustanova kojoj je jedan od ciljeva omogućiti uvjete za provedbu inicijalnih programa za vježbenike u pravosudnim tijelima i za kandidate za suce i zamjenike državnih odvjetnika (program državne škole za pravosudne dužnosnike) te omogućiti stalno stručno usavršavanje sudaca i zamjenika državnih odvjetnika, www.pak.hr (očitanje 26. 04. 2014).

⁶¹ Bodovanje pravosudnog ispita uvedeno je Zakonom o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu, NN 84/08 i 75/09.

⁶² Pravilnik o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike, dostupno na: www.pak.hr (očitanje 26. 04. 2014).

⁶³ Čl. 6 st. 2 Pravilnika o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike (bilj. 62).

⁶⁴ Mjerila kod ocjenjivanja pisane radnje su: formalna potpunost i sadržaj odluke (ukupno 8 (4) bodova), analiza činjeničnog stanja (ukupno 8 [4] bodova), analiza pravne situacije (ukupno 8 (4) bodova), odluka uz objašnjenje činjeničnog i pravnog stanja (ukupno 8 [4] bodova), jasno, sažeto i logično obrazloženje (ukupno 8 (4) bodova). V. čl. 6 st. 6 Pravilnika o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike (bilj. 62).

usmeni ispit poziva se 50% više kandidata od broja kandidata koji se prema natječaju primaju u Školu, a koji su postigli najviše bodova na pravosudnom ispitu ili pisanom dijelu ispita.⁶⁵

Usmeni ispit sastoji se od strukturiranog razgovora kojeg provode članovi DSV-a za kandidate za suce i članovi Državnog odvjetničkog vijeća za kandidate za zamjenike državnih odvjetnika. Na usmenom ispitu može se ostvariti najviše 30 bodova. Mjerila koja se ocjenjuju su: motiviranost kandidata za rad u pravosuđu (ukupno 4 boda), sposobnost za pregovaranje i mirenje (ukupno 4 boda), sposobnost za rješavanje sukoba i donošenje odluka (ukupno 4 boda), spremnost na suradnju (ukupno 4 boda), osjećaj za pravdu (ukupno 5 bodova), odgovorno obnašanje vlasti (ukupno 5 bodova) i socijalno razumijevanje (ukupno 4 boda).⁶⁶ U državnu školu primaju se kandidati prema listi prvenstva s obzirom na ukupan broj bodova i broj slobodnih mjesta.

Stručno usavršavanje u Državnoj školi traje dvije godine. Tijekom toga vremena polaznici prolaze teorijski dio koji se sastoji od polazjenja stručnih radionica i praktični dio koji provode na sudu i državnom odvjetništvu. Po završetku stručnog usavršavanja pristupa se završnom ispitu pred DSV-om za kandidate za suce.

Polaganje završnog ispita u Državnoj školi provodi se po odredbama Pravilnika o završnom ispitu i završnoj ocjeni u Državnoj školi za pravosudne dužnosnike.⁶⁷ Taj se ispit sastoji od pisanog i usmenog dijela a pobliže ga određuje, za kandidate za suce, DSV u uputama⁶⁸ za polaganje koje su donesene na temelju Pravilnika. Tako se na završnom ispitu može ostvariti najviše 100 bodova od čega 40 bodova na pisanom dijelu ispita i 60 bodova na usmenom dijelu ispita. U pisanom dijelu polaznici imaju zadane dvije hipotetičke situacije iz područja građanskog i kaznenog prava kroz koje se vrši provjera znanja i vještina za samostalno, stručno i odgovorno obnašanje sudačke dužnosti. Isto tako, polaznici pišu dva eseja, jedan na zadanu temu a jedan po svom izboru. Cilj ovog dijela ispita je ispitati sposobnost kandidata da samostalno i zrelo zauzimaju stavove o općim pitanjima od interesa za rad pravosuđa. Na usmenom dijelu ispita provodi se strukturirani razgovor sa članovima DSV-a nakon čega se većinom glasova odlučuje o tome je li polaznik zadovoljio. Ako je polaznik zadovoljio kriterije dodijelit će mu se 40 bodova, a u suprotnom nije položio završni ispit. Polaznici kojima je dodijeljeno 40 bodova dalje se boduju sa 5 bodova ako se zaključi da su ispodprosječni ili 10 bodova ako se zaključi da su iznadprosječni. Konačno, u zadnjem dijelu ispita svaki član DSV-a boduje polaznika od 0-10 bodova te se utvrđuje prosjek tako danih bodova.

3.7. Vođenje i kontrola imovinskih kartica sudaca

Imovinske kartice sudaca, odnosno pravo uvida u imovinu sudaca dugo plijeni pozornost ne samo stručne već i šire društvene javnosti. Razmišljanja su se kretala između zahtjeva za objavom imovinskih kartica sudaca putem interneta i zahtjeva za pravo uvida javnosti bez takvog objavljivanja.

⁶⁵ Čl. 10 st. 3 Pravilnika o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike (bilj. 62).

⁶⁶ Čl. 12. st. 2 Pravilnika o provođenju i ocjenjivanju pisanog i usmenog ispita za upis kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike (bilj. 62).

⁶⁷ Pravilnik je 26. 03. 2014. donijelo Upravno vijeće Pravosudne akademije. V. www.pak.hr (očitanje 26. 04. 2014).

⁶⁸ V. www.dsv.hr (očitanje 26. 04. 2014).

DSV vodi i kontrolira imovinske kartice sudaca. U provedbi zakonskih odredaba DSV je donio Pravilnik o imovinskoj kartici suca.⁶⁹ Prema tom Pravilniku suci su dužni dostaviti DSV-u u elektroničkom i pisanom obliku izvješće o imovini suca, imovini njegova bračnog ili izvanbračnog druga i maloljetne djece putem propisanog obrasca.⁷⁰ U obrazac se upisuju opći podaci o sucu, bračnom/izvanbračnom drugu i maloljetnom djetetu, podaci o plaći, nekretninama i izvoru i načinu njihova stjecanja, pokretninama i izvoru i načinu njihova stjecanja, novčanoj štednji, prihodima od stalnih honorara i imovine, prihodima od dividende te kreditnim zaduženjima i dugovima. Pravilnikom je utvrđena i obveza sudaca na godišnju prijavu prihoda od svih honorara i drugih naknada te prijavu bitne promjene u sadržaju imovine te povećanja njezine vrijednosti u iznosu iznad 100.000,00 kuna.⁷¹

Kontrola podataka navedenih u imovinskoj kartici suca provodi se prikupljanjem podataka od porezne uprave i drugih tijela o imovini sudaca i njihovom usporedbom s podacima u prijavi imovine.

O zahtjevu za uvid u imovinsku karticu suca odlučuje DSV. Dopustit će se uvid ako zahtjev sadržava svrhu i pravni temelj za korištenje osobnih podataka sukladno Zakonu o zaštiti osobnih podataka⁷² te vodeći računa o načelu razmjernosti. Međutim, neće se dopustiti uvid u podatke čije je davanje ograničeno Zakonom o zaštiti osobnih podataka, niti uvid u one podatke koji mogu ugroziti privatnost odnosno sigurnost suca.

3.8. Još o nekim poslovima iz nadležnosti DSV-a

U ranijim poglavljima dat je prikaz o većini poslova iz djelokruga rada DSV-a. Osim navedenoga, DSV još odlučuje o imunitetu sudaca, udaljenju od obavljanja sudačke dužnosti, razrješenju sudaca, prestanku sudačke dužnosti, vodi osobne očevidnike sudaca⁷³ i sudjeluje u osposobljavanju i usavršavanju sudaca i sudskih službenika⁷⁴ te donosi Metodologiju izrade ocjene sudaca.⁷⁵

Sudac ne može u postupku pokrenutom zbog kaznenog djela učinjenog u obavljanju sudačke dužnosti biti pritvoren niti mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja DSV-a.⁷⁶ Iznimno, sudac može biti pritvoren ili mu može biti određen istražni zatvor bez odobrenja DSV-a ako je zatečen u činjenju kaznenog djela počinjenog u obavljanju sudačke dužnosti za koje je propisana kazna zatvora u trajanju duljem od pet godina, o čemu se izvješćuje DSV.⁷⁷ U slučajevima kaznenih djela za koja se postupak pokreće privatnom tužbom i u slučajevima kada oštećenik preuzima kazneni progon, kazneni se postupka ne može pokrenuti niti voditi bez

⁶⁹ NN 104/11.

⁷⁰ Čl. 2 Pravilnika o imovinskoj kartici suca (bilj. 69)

⁷¹ Čl. 3 st. 2 Pravilnika o imovinskoj kartici suca (bilj. 69).

⁷² NN 103/03, 118/06, 41/08 i 130/11.

⁷³ Osobni očevidnici sudaca sadrže podatke o sucu i o radu suca.

⁷⁴ V. *supra* t. 3.6.

⁷⁵ V. *supra* t. 3.2.

⁷⁶ Čl. 8 st. 3 Zakona o sudovima, NN 28/13.

⁷⁷ *Ibid.*

odobrenja DSV-a. Kada se DSV ne može sastati, tada o imunitetu sudaca odlučuje predsjednik DSV-a čiju odluku u roku od osam dana mora raspraviti DSV i donijeti konačnu odluku.⁷⁸

ZDSV/10 je propisao slučajeve udaljenja od obavljanja dužnosti. Tako su predviđene situacije u kojima sudac mora biti udaljen od obavljanja dužnosti i situacije u kojima može biti udaljen od obavljanja dužnosti. Sudac mora biti udaljen od obavljanja dužnosti ako je protiv njega pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje je predviđena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna, ili dok se nalazi u pritvoru, zbog osude za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja sudačke dužnosti ili zbog počinjenoga teškoga stegovnog djela.⁷⁹ U tim situacijama odluku donosi predsjednik suda. DSV može suca udaljiti od obavljanja dužnosti ako je protiv njega pokrenut kazneni postupak zbog kaznenog djela za koje je predviđena kazna zatvora do pet godina, ako obavlja službu, posao ili aktivnost koji su nespojivi s obavljanjem sudačke dužnosti i ako je ovlaštenu predlagatelj u zahtjevu za pokretanje stegovnog postupka predložio izricanje stegovne kazne razrješenja od dužnosti.⁸⁰

Sucu po sili zakona prestaje sudačka dužnost danom stupanja na službu u drugi sud, odnosno pravosudno ili državno tijelo ili smrću. U tim situacijama DSV utvrđuje nastupanje okolnosti za prestanak sudačke dužnosti te donosi deklaratornu odluku. DSV razrješuje suca ako to sam zatraži, ako trajno izgubi sposobnost obnašanja svoje dužnosti, ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja sudačke dužnosti, ako u skladu sa zakonom, zbog počinjenoga teškoga stegovnog djela, tako odluči DSV⁸¹ i kad navrší 70 godina.⁸²

4. Zaključna razmatranja

Normativna rješenja kojima je reguliran rad DSV-a od njegova uvođenja u pravni sustav Republike Hrvatske do danas često su mijenjana. Jedan od razloga brojnih zakonskih izmjena svakako valja potražiti i u nastojanju za uspostavljanjem takvog sustava koji bi u najvećoj mogućoj mjeri omogućio objektivan i transparentan izbor sudaca i pozicioniranje DSV-a kao nositelja i jamca samostalnosti i neovisnosti sudbene vlasti.

Svakako bitna kvalitativna izmjena ogleda se u načinu izbora članova DSV-a iz redova sudaca. Članove iz redova sudaca biraju svi suci u Republici Hrvatskoj čime tako izabrani kandidati svakako uživaju povjerenje sudaca i sudstva u cjelini.

U postupku izbora sudaca bitnu ulogu imaju sudačka vijeća kao izraz sudačke autonomije. Međutim, njihova je uloga sužena time što u ocjeni obnašanja sudačke dužnosti koju donose zapravo samo rezultatu rada suca pridružuju određene i Metodologijom propisane bodove bez mogućnosti davanja mišljenja o radu suca. Sudac ukupno u ocjeni može ostvariti 150 bodova, a na strukturiranom razgovoru pred DSV-om još 20 bodova. Tih 20 bodova u ukupnom mogućem broju bodova sudjeluje u iznimno malom postotku čime je otklonjena mogućnost arbitriranja pri izboru sudaca. Time je zapravo uspostavljeno kombinirano rješenje kojim se uz pridruživanje broja bodova rezultatu rada suca dopušta i bodovati dojam koji na strukturiranom razgovoru

⁷⁸ Čl. 8 st. 5 Zakona o sudovima (bilj. 76).

⁷⁹ Čl. 73 st. 1 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁸⁰ Čl. 73 st. 2 i 4 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

⁸¹ V. supra t. 4.5.

⁸² Čl. 77 st. 2 Zakona o državnom sudbenom vijeću (bilj. 33).

steknu članovi DSV-a u odnosu na kandidata. Čovjek po prirodi stvari nije i ne može biti lišen stvaranja dojma o određenoj osobi. Međutim, niti *matematika* pri izradi ocjene sudaca ne mora uvijek i nužno izražavati posve objektivnu sliku rada kandidata. Sadašnje normativno rješenje *matematici* ipak daje, čini se, preveliku prednost.

Državna škola za pravosudne dužnosnike predstavlja tzv. zatvoreni model imenovanja sudaca prvoga stupnja.⁸³ Do sada je državnu školu završila prva generacija dok se uskoro očekuje završetak i druge generacije. Međutim, pojavili su se stanoviti problemi oko prijave na oglas za imenovanje sudaca. Naime, kandidati se teško odlučuju, što je posve razumljivo i životno logično, prijaviti na oglas za suca na sud koji je bitno udaljen od mjesta njihova prebivališta. Zbog toga je nekoliko sudačkih mjesta ostalo nepopunjeno jer se na oglas nije javio nitko od kandidata ili se javilo premalo kandidata. Stoga bi u budućnosti valjalo razmisliti o uvođenju teritorijalnog principa kod upisa u Državnu školu.

Svakako valja pozdraviti normativno rješenje prema kojem DSV imenuje i razrješava predsjednike sudova. Time su ta tijela sudske uprave posve neovisna spram izvršne vlasti koja je u nekim ranijim razdobljima imenovala i razrješavala predsjednike sudova.

U području stegovne odgovornosti sudaca učinjen je pomak time što je predviđen veći broj i vrsta stegovnih kazni čime se i stegovna djela mogu odgovarajuće sankcionirati.

U ranijim razdobljima imovinske kartice sudaca bile su pohranjene u Ministarstvu pravosuđa. Sadašnje je rješenje znatno kvalitetnije i omogućuje samostalnost sudbene vlasti. Predviđeni su mehanizmi kontrole podataka iz imovinske kartice te je učinjena dobra ravnoteža između prava javnosti na uvid u imovinske kartice i prava sudaca na zaštitu privatnosti.

Sadašnji sustav po kojem DSV djeluje relativno je dobro uređen i kao takav predstavlja bitan kvalitativan pomak u odnosu na ranija razdoblja. Valja očekivati da će se stanoviti problemi na koje se nailazi u praktičnoj primjeni zakonskih odredaba razmotriti u nekoj budućoj normativnoj izmjeni.

⁸³ Tako Ljubanović (bilj. 1), s. 143